

**SUOMEN SUURLÄHETYSTÖ
MOSKOVA**

Talosuutisia Moskovasta 5.-18.11.2009

	V u o s i n e l j ä n n e k s e t						
	2008				2009		
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.
BKT:n kasvu, %	8,7	7,5	6,0	1,2	-9,8	-10,9	-8,9
Federaation budjettijäämä, % BKT:stä	6,7	7,6	10,2	-7,8	-0,4	-7,4	-3,9 *)
Ulkomaankauppa (tavarakauppa)							
• viennin kasvu euroissa laskettuna, %	34	31	40	-2	-40	-38	-38 *)
• tuonnin kasvu euroissa laskettuna, % (lähde: Venäjän keskuspankki)	23	23	30	16	-27	-33	-38 *)
• viennin kasvu Suomeen euroissa, %	29	42	28	-11	-41	-50	
• tuonnin kasvu Suomesta euroissa, % (lähde: Suomen tullit)	21	26	19	-8	-46	-48	
<i>Kaikki %-muutokset edellisen vuoden vastaavasta aikajaksosta.</i>							
<i>*) Vuoden 2009 3. neljänneksen alustava tieto.</i>							
Valtion ulkomainen velka 30.9.2009	28 mrd. USD						
Yritysten ja pankkien ulkomainen velka 30.9.2009	441 mrd. USD						
Valtion kahden ylijäämärahaston varat 31.10.2009	171 mrd. USD						
Valuuttavaranto 13.11.2009	442 mrd. USD						
Ruplan kurssi 19.11.2009	EUR = 42,78 RUB		USD = 28,72 RUB				
Raakaöljyn hinta 18.11.2009	Urals 77,98 USD/bbl		Brent 78,93 USD/bbl				

Talوسkehitys ja talouspolitiikka

Hallitus odottaa talouden kasvavan lähivuosina noin 3 % vuodessa. Hallituksen tuoreen keskipitkän aikavälin toimintaohjelman mukaan BKT tulisi siten palautumaan vuoden 2008 tasolle vuonna 2012. Varatalousministeri Andrei Klepatsh arvioi puolestaan BKT:n voivan kasvaa yli 3 % jo ensi vuonna, jos öljyn hinta säilyy 70 dollarissa. Hallituksen toimintaohjelmassa työn tuottavuuden, samoin kuin väestön käytettävissä olevien reaalityulojen ennakoitaan kasvavan vain prosentin vuodessa ja talouden energiatehokkuuden ainoastaan pysyvän ennallaan. Ennen kriisiä asetetut tavoitteet olivat paljon kunnianhimoisempia. Asuntorakentamisen volyymin odotetaan pysyvän vuoden 2008 tasolla. Kuluttajahintainflaation arvioidaan hidastuvan 5–7 prosenttiin vuonna 2012.

Ruplan reaalikurssissa ei muutosta tänä syksynä. Ruplan nimelliskurssi vahvistui syys–lokakuun aikana tuntuvasti, 4,4 % keskuspankin käyttämään laajaan, 35 kauppakumppanimaan valuutoista koostuvaan koriin nähden. Inflaation hidastuttua Venäjällä maan inflaationopeus ei ole enää tänä syksynä ylittänyt näiden 35 maan inflaationopeutta aivan yhtä paljon kuin kesällä (tosin ero on edelleen ollut tuntuva). Inflaatioeron kaventuminen ei ole kuitenkaan riittänyt heikentämään ruplan reaalikurssia, sillä ruplan nimelliskurssin noustua ruplan reaalikurssi vahvistui peräti 4 % syys–lokakuussa. Reaalikurssi, joka on talouden hintakilpailukyvyyn yksi osatekijä, oli vain 4–5 % heikompi kuin syys–lokakuussa 2008 ennen ruplan devalvaatiota.

Federaation budjetista enemmän tukea yrityksille tänä ja ensi vuonna. Finanssiministeri Kudrinin mukaan hallitus on päättänyt, että vuosien 2009 ja 2010 budjetista karsittava pankkituki, 300 miljardia ruplaa eli noin 7 miljardia euroa, tullaan käyttämään merkittävien yritysten tukemiseen. Lisäksi tänä vuonna yritysten pankkiluotoille myönnettävistä valtiontakuista aiemmin suunniteltua vähemmän kohdennetaan puolustusteollisuuden yrityksille. Saman verran enemmän takuita annetaan muille yrityksille, jotka voivat siten saada takuita yhteensä 225 miljardia ruplaa eli runsaat 5 miljardia euroa.

Presidentti Medvedev keskittyi presidenttikautensa toisessa kansakunnan tilaa käsitelleessä puheessa talouden modernisaatioon. Medvedevin näkemykset talouden modernisaatiosta pohjautuivat pitkälti hänen syyskuussa julkaisemaansa artikkeliin "Eteenpäin, Venäjä!". Hänen mukaansa Venäjän modernisaation on pohjauduttava demokraattisiin arvoihin ja instituutioihin. Medvedev puhui perustamansa talouden modernisaation komission työstä viidellä prioriteettisektorilla ja totesi, että myös valtion on mietittävä uudelleen rooliaan taloudessa. Medvedev korosti myös, että koulutus- ja tiedemaailman uudistuminen on tärkeää talouden modernisaation kannalta.

Eräistä valtionkorporaatioista osakeyhtiöitä jo ensi vuonna. Presidentti Medvedev on kritisoinut voimakkaasti edeltäjänsä perustamia valtionkorporaatioita, joita on kaikkiaan seitsemän. Medvedev onkin nyt linjannut, että niistä kolme (*Rostehnologii*, *Rusnano*, *Vneshekonombank*) muutetaan jo ensi vuonna valtio-omisteisiksi osakeyhtiöiksi. Valtionkorporaatioiden juuri suoritettu tilintarkastus paljasti niistä suuren määrän epäkohtia, mukaan lukien tehotonta hallintoa, varojen väärinkäyttöä sekä ylimitoitettuja palkkoja ja luontoisetuja. Ainoastaan *Rosatom* sai tilintarkastuksessa suhteellisen puhtaat paperit.

Talouskehitysministeri Nabiullina vaatii valtionmonopoleilta lisäpanostuksia tutkimukseen ja tuotekehitykseen Venäjän innovaatiokehityksen vauhdittamiseksi. Nabiullina totesi duuman kyselytunnilla, että valtionmonopolioiden T&K-panostukset ovat tällä hetkellä vain 0,1–0,4 % niiden budjeteista ja että niille tulisi nyt asettaa sitovia vaatimuksia innovaatio toimintansa kehittämiseen. Talouskehitysministeriö suunnittelee myös veropoliittisia toimia Venäjän innovaatioympäristön uudistamiseksi.

Presidentti Medvedev kehotti alue- ja paikallisjohtajia kohdentamaan varoja sosiaalialan laitoksille. Marraskuun alkupäivinä pidetyn videokokouksen yhteenvedossaan Medvedev totesi, että paitsi että aluebudjettien tulojen väheneminen on hyvin vaikea asia, myös jäljelle jääneiden tulojen käytössä vallitsee täysi sekamelska, jonka ratkaiseminen on alue- ja paikallisjohtajien henkilökohtaisella vastuulla. Varojen löytämiseksi sosiaalialan laitoksille hän kehotti tinkimään palatseista, edustusautoista, erinäisistä suurista infrastruktuuriprojekteista sekä "muista menoista, joita ei oikein pysty ymmärtämään". Julkisuudessa on viime aikoina ollut runsaasti uutisia valtion viranomaisten tuhlailevasta rahankäytöstä.

Pääministeri Putin tapasi ulkomaisia investoijia. Putin keskusteli ulkomaisten sijoittajien kanssa Venäjän investointiympäristöstä *Foreign Investment Advisory Councilin (FIAC)* vuosittaisessa kokouksessa. Hän myönsi kritikkojen olevan oikeassa siinä, että Venäjän investointiympäristö on liian byrokraattinen. Putin lupasi ulkomaisten investoijien voivan osallistua ensi vuodelle kaavailtuun valtionyritysten yksityistämisen prosessiin; sen tavoitteena on yksityistää jopa 5500 valtionyritystä. Kokoukseen osallistuneet suurten kansainvälisten yritysten johtajat valittelivat, että investointihalukkuudesta huolimatta yritykset joutuvat toistuvasti kamppailemaan laajamittaisen korruption, raskaan byrokratian ja heikon infrastruktuurin kanssa. Kokoukseen osallistunut talouskehitysministeri Nabiullina lupasi, että rakennusteollisuus ja vähittäiskauppa vapautetaan investointilupien hakemisesta, ja että myös muilla sektoreilla lupakäytäntöjä helpotetaan. Vuonna 1994 perustetun FIACin kokouksiin osallistuu Venäjän hallituksen edustajien lisäksi Venäjällä toimivien suurten kansainvälisten yritysten johtoa sekä *Maailmanpankin* ja *EBRD:n* edustajia.

Finanssiministeri Kudrin ei ole G20-kokouksen elvytyksen säilyttämislinjan kannalla. G20-maiden finanssiministereiden ja keskuspankkien pääjohtajien kokoukseen Skotlannissa osallistunut Kudrin katsoo, että talouskasvun alettua elpyä on pikemminkin ryhdyttävä harkitsemaan tukitoimien vähentämistä. Hän korosti, että runsaan talouksiin pumpatun likviditeetin riskinä on sijoituskuilien syntyminen. Eräät tarkkailijat ovat huomauttaneet Venäjän olevan elvytyksen säilyttämistä tai alasajoa ajatellen eri asemassa kuin useat muut maat sikäli, että sen tukitoimet ovat suhteessa talouden kokoon olleet maailman kärkipäätä.

Teollisuus ja rakentaminen

Jalostavan teollisuuden tuotanto notkahti lokakuussa vastoin monia odotuksia. Tuotantoa oli yli 17 % vähemmän kuin lokakuussa 2008 (joka ei ollut spurttikautta vaan jo nollakasvun jakso). Osaltaan tämän vuoden lokakuun heikon kehityksen taustalla oli öljytuotteiden tuotannon väheneminen.

Autoja myytiin lokakuussa 52 % vähemmän kuin vuosi sitten. Tammi–lokakuun automyynti oli 51 % jäljessä viime vuodesta. Talouskriisi on vauhdittanut halvempien automerkkien myyntiä.

Pääministeri Putin ilmoitti valtion antavan 1,3 miljardia euroa AvtoVAZin pelastamiseen. Tästä 70 % käytetään velkojen hoitoon, 20 % tuotannon uudistamiseen ja 10 % uusien työpaikkojen synnyttämiseen Toljatin kaupungissa. *Ladaa* valmistava AvtoVAZ tulee vähentämään talousvaikeuksiensa vuoksi 90 000 työntekijästään noin 20 000 – kuitenkin niin, ettei kukaan varsinaisesti joudu työttömäksi. AvtoVAZille luodaan tätä silmällä pitäen kaksi tytäryhtiötä, joihin synnytetään uusia (lähinnä tuotannon modernisaatioon liittyviä) työpaikkoja; nämä tulevat työllistämään yhteensä 15 000 henkilöä. Loput emo-AvtoVAZista vähennettävät henkilöt joko pääsevät eläkeputkeen tai saavat uusia töitä muualta Toljatista. Henkilöstön uudelleen järjestelyyn tarvittavat varat irrotetaan suoraan federaatiobudjetista. Alan asiantuntijoiden mukaan tämäkään ei vielä pelasta AvtoVAZia; yhtiö teki pelkästään vuoden kolmannella neljänneksellä 130 miljoonaa euroa tappiota, tammi–syyskuu meni noin 460 miljoonaa euroa pakkaselle.

Energia ja ympäristö

EU ja Venäjä allekirjoittivat energian varhaisvaroitusmekanismia koskevan sopimuksen.

Sopimuksen tarkoituksena on taata energiatoimitusten jatkuvuus ja välttää viime talven kaasukriisin kaltaiset tilanteet. Sopimus kattaa paitsi maakaasun, myös öljy- ja sähkötoimitukset. Sen mukaan Venäjä ja EU sitoutuvat ilmoittamaan toisilleen mahdollisista toimituksia haittaavista riskeistä ja ongelmista niin, että nämä voidaan ratkaista toimitusten häiriintymättä.

Roshydrometin johtaja vaihtuu. Pääministeri Putin on allekirjoittanut määräyksen, jonka mukaan Venäjän ilmatieteen ja ympäristön seurannan laitosta Roshydrometia 15 vuoden ajan johtanut Aleksander Bedritski jää eläkkeelle. Bedritski on ollut Venäjän ilmastomuutosneuvotteluvaltuuskunnan keskeisiä hahmoja. Bedritskin seuraajaa ei ole vielä nimitetty. Tehtävää hoitaa toistaiseksi Roshydrometin varajohtaja Frolov.

Öljytuotannon sivutuotteena syntyvän kaasun päästämisestä ilmakehään luvassa merkittäviä sakkoja. Pääministeri Putinin mukaan öljy-yhtiöt, jotka eivät pysty ottamaan talteen öljytuotannon sivutuotteena syntyvää kaasua, joutuvat maksamaan merkittäviä sakkoja. Putinin asettaman tavoitteen mukaan vuoteen 2012 mennessä 95 % oheiskaasusta on otettava talteen ja hyödynnettävä edelleen esimerkiksi sähköntuotannossa. Putinin mukaan näin tuotetulla sähköllä on prioriteettiasema pääsyssä valtion omistamaan sähkön kantaverkkoon. Valtio-omisteinen öljy-yhtiö *Rosneft* on jo syyttänyt *Gazpromia* siitä, että se ei anna öljy-yhtiöiden johtaa kaasua kuljetusverkkoonsa ja näin pakottaa yhtiöt päästämään kaasun ilmakehään. Venäjän on arvioitu liekittävän jopa 20 miljardia kuutiometriä kaasua vuosittain.

South Stream -kaasuputkihanke etenee. Slovenian ja Venäjän energiaministerit allekirjoittivat sopimuksen South Stream -kaasuputken Slovenian läpi kulkevan osan rakentamisesta tapaamisessaan Moskovassa 14.11. Myös Itävalta on kiinnostunut osallistumaan hankkeeseen. Itävallan liittokansleri Faymann keskusteli South Streamista pääministeri Putinin kanssa 11.11. Lisäksi Serbian kansallinen energiayhtiö *Srbijagas* sopi perustavansa *Gazpromin* kanssa yhteisyrityksen *South Stream Serbian*, joka hallinnoisi kaasuputken Serbian läpi kulkevaa osaa. South Stream -kaasuputken on tarkoitus tuoda kaasua Venäjältä Mustanmeren kautta Eurooppaan haarautuen Bulgarian Varnassa kahdeksi putkeksi, joista toinen johtaa kaasua Itävaltaan ja toinen Italiaan. Maakaasun kuljetusten putkessa odotetaan käynnistyvän vuonna 2015.

Venäjän ja Slovakian pääministerit keskustelivat energiaturvallisuudesta. Slovakian pääministeri korosti, että kaasutoimitusten luotettavuus on maalle tärkeää. Slovakia on yksi maista, jotka kärsivät tuntuvimmin vuodenvaihteen 2008–09 kaasukriisistä. Slovakia on esittänyt, että Gazprom rakentaisi Slovakiaan maanalaisen kaasuväylien. Lisäksi pääministerit keskustelivat yhteistyöstä ydinenergian alalla.

Barski TNK-BP:n johtoon? Öljy-yhtiö TNK-BP:n osakkeenomistajat ovat lehtitietojen mukaan päässeet viimein sopuun yhtiön uuden toimitusjohtajan valinnasta. Toimitusjohtajaksi on nousemassa venäläisiä osakkeenomistajia edustavan AAR-ryhmän ehdokas Maksim Barski. TNK-BP:n hallituksen odotetaan tekevän päätöksen Barskin valinnasta vuoden loppuun mennessä. 35-vuotias Barski on toiminut aikaisemmin *West Siberian Resources* -öljy-yhtiön johtajana ja hänet nimitettiin keväällä TNK-BP:n apulaisjohtajaksi. TNK-BP on ollut ilman varsinaista toimitusjohtajaa 1.12.2008 lähtien. Yhtiön entinen toimitusjohtaja Robert Dudley joutui poistumaan Venäjältä kesällä 2008 viisumi- ja työlupaongelmien vuoksi. Toimitusjohtajan tehtävää on toukokuusta 2009 hoitanut väliaikaisesti venäläisiä osakkeenomistajia edustava *Alfa Groupin* johtaja Mihail Fridman.

Gazpromin tulos putosi 48 % vuoden ensimmäisen puolikkaan aikana. Syynä on yhtiön mukaan kaasun vähentynyt kysyntä niin Venäjällä kuin Euroopassa. Gazpromin mukaan kaasutoimitukset Eurooppaan ovat syksyllä kääntyneet kasvuun. Eurooppalaisten asiakkaiden arvioidaan tästäkin huolimatta ostavan vuoden aikana 8–9 miljardia kuutiometriä sopimusten minimimäärää vähemmän kaasua.

Gazpromin investointiohjelmaksi vuodelle 2010 esitetään 802 miljardia ruplaa. Summa on viitisen prosenttia tämänvuotista suurempi. Suuri osa kuluista liittyy uusiin, sekä maansisäisiin että kansainvälisiin (*Nord Stream, South Stream*) kaasuputkihankkeisiin.

Shtokmanin kaasukentän varannot oletettua suuremmat. *Gazpromin* mukaan Shtokmanin esiintymän varannot ovat jopa 71 % aikaisemmin arvioitua suuremmat. Uusien tutkimusten mukaan kaasua saattaisi olla jopa 3,8 biljoonaa kuutiometriä ja kaasukondensaattia 53,3 biljoonaa tonnia.

Metsä- ja maatalous

Venäjän tullivirasto haluaa valvoa sekä tuonti- että vientitavaroiden alkuperää, ml. raakapuua. Venäjän tullivirasto pyytää hallitukselta lupaa tarkistaa minkä tahansa vienti- tai tuontitavaran alkuperän tavoitteena varmistaa, että vain laillisesti tuotettu tavara menee vientiin. Tullivirasto on julkaissut sivullaan lakiluonnoksen, joka sallisi virastolle oikeuden tarkistaa käytännössä mikä tahansa venäläinen yritys. Tulliviranomaiset voivat jo nyt kontrolloida tuonnin alkuperää, ja pyytävät nyt lupaa myös vientitavaroiden alkuperän selvittämiseen. Viennin kontrolli tapahtuisi tavaroiden viennin jälkeen, ja ulkomaankaupan toimien tarkastusjaksoa ehdotetaan pidennettäväksi yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen. Tullin mukaan lisävaltuuksia tarvitaan erityisesti raakapuun, puujalostustuotteiden ja joidenkin muiden raaka-aineiden kontrolloimiseksi. Eräiden teollisuuden edustajien mukaan tulli ei tarvitse uusia valtuuksia torjuakseen laittomasti hakatun puutavaran vientiä. Tullin tehtävä ei ole kontrolloida vientiä vaan kerätä tullimaksuja ja estää kiellettyjen tavaroiden vienti maasta. Nyt tulli pyytää antamaan sille muille virastoille kuuluvia valtuuksia.

Valtion avustus metsäsektorin yrityksille vuonna 2009 korkeintaan 30,7 miljoonaa euroa. Valtio tukee enintään 7,5 miljoonalla eurolla metsäteollisuusyritysten toimintaa hyvittämällä osan lainojen koroista, jotka on saatu venäläisistä luottolaitoksista väliaikaisten raaka-aine- ja polttoainevarastojen rakentamiseen. Korkotuki yritysten tekniseen uudistamiseen enintään viideksi vuodeksi saatujen lainojen osalta on korkeintaan 23,2 miljoonaa euroa.

Venäjän metsätalousvirasto haluaa muutoksia alueellisten metsähallintojen toimintaan. Virasto haluaa uudistaa metsähallintojen toimintatapoja ja sekä korjata havaittuja epäkohtia. Osassa alueiden metsätoimialueita (*lesnitšestvo*) valvonta-, seuranta-, hallinto- ja taloudelliset toiminnot ovat yhdistyneet, vaikka metsälain mukaan metsätoimialueiden tehtävänä on metsien käytön, suojelun ja uudistamisen hallinto. Joillakin alueilla osa valtiollisen metsähallinnon tehtävistä on annettu kaupallisille yrityksille. Lisäksi joillakin alueilla metsähallinnon kustannukset ovat kasvaneet huomattavasti. Osa

alueista suunnittelee käyttävänsä vuonna 2010 jopa 90 % federaation budjetista myönnettävästä rahoituksesta hallintokoneiston ylläpitoon ilman, että tarvittavia varoja varattaisiin alueiden budjeteista. Sen vuoksi metsätalousviraston mukaan hallintokoneiston ylläpitokustannuksista vuonna 2010 enintään 50 % voidaan kattaa federaation myöntämistä budjettivaroista. Loput federaation varoista tulee suunnata metsätalouden töiden toteutukseen, kuten metsänuudistamiseen, metsänsuojeluun ja metsien hoitoon. Lisäksi vuonna 2010 metsätalousvirasto aikoo yhdessä muiden valtiolinten kanssa suunnata toimintaansa metsähallintojärjestelmän uudistamiseen ja taisteluun korruptiota vastaan alueiden metsähallintoelimissä.

Lihan tuontikiintiö vuodelle 2010 jaetaan tuojille entisten periaatteiden mukaisesti. Näin ollen Federaation antimonopoliviraston ehdotus myydä 30 % kiintiöistä huutokaupoissa ei toteutunut – aikakaan toistaiseksi. Siksi vuonna 2010 lihan tuontikiintiö määräytyy lihantuojien/tuojamaiden kesken vuosien 2007–2009 tuonnin mukaan. Monet ministeriöt ja virastot olivat erimielisiä huutokauppojen tarkoituksenmukaisuudesta. Lihantuojat olivat jyrkästi huutokauppoja vastaan, koska sen odotettiin nostavan lihan hintaa. Monet lihantuojat ovat myös lihan jalostajia, ja siksi kiintiöiden hankinnasta aiheutuneet kustannukset olivat olleet pois itse toiminnan kehittämisestä. Toisaalta monien asiantuntijoiden mielestä huutokauppojen avulla ulkomaiset yritykset voisivat saatavilla olevien halpojen ulkomaisten lainojen avulla rynnätä Venäjän lihamarkkinoille ja dumpaamalla vaikeuttaa venäläisten tuottajien asemaa markkinoilla. Huutokauppojen pelättiin myös horjuttavan markkinatilannetta, jossa aiemmin tehtyjen tulli- ja tariffisäätelyjen ansiosta tuonti ei ole enää niin merkittävästi vaikeuttanut kotimaisen tuotannon kehittymistä. On kuitenkin mahdollista, että hallituksen ulkomaankaupan suojoitoimi-, tulli- ja tariffipolitiikan komissio palaa käsittelemään huutokauppakiintiöitä uudelleen jo keväällä.

Venäjä valmis lisäämään viljan toimituksia maailmanmarkkinoille. Maatalousministeri Jelena Skrynnik ilmoitti puheessaan 16.11. Rooman elintarviketurvallisuuden huippukokouksessa, että 10–15 vuoden kuluessa Venäjä on valmis lisäämään viljantuotantoaan 120–125 miljoonaa tonniin vuodessa. Vuonna 2009 viljaa on tuotettu 101 miljoonaa tonnia ja 113 miljoonaa tonnia vuonna 2008. Samalla Venäjä on valmis viemään viljaa vuosittain 30–40 miljoonaa tonnia. Venäjän tavoitteena on luoda suorat suhteet viljan tuottaja- ja tuojamaihin ilman välikäsiä. Ministeri Skrynnik näkee, että nimenomaan viljan ja muiden maataloustuotteiden vienti on Venäjän panosta kansainvälisen elintarviketurvallisuuden turvaamiseen. Viime vuonna Venäjä vei viljaa 24 miljoonaa tonnia ja oli kolmen suurimman vehnänviejämaan joukossa maailmassa.

Kauppa

Kaksi kolmesta luksusautosta myydään nyt Moskovaan. Ennen kriisiä suhdeluku oli puolet. Kun uusien henkilöautojen myynti Venäjällä laski tammi–syyskuussa 2009 kaikkiaan 51 %, menetti *Audi* asiakkaistaan vain 11 % ja *BMW* 16 %. Moskovassa myytiin *Kommersantin* mukaan mainittuna ajanjaksona 5724 *Mercedes-Benziä*, 6786 *Audia* ja 7049 *BMW:tä*, mutta myös 2618 *Lexusta* ja 723 *Cadillacia*. Yli 70 prosentin todennäköisyydellä sellaiset merkit kuin *Jaguar*, *Infiniti* ja *Volvo* löytävät itsensä nimenomaan pääkaupungin ruuhkista.

Olut ja savukkeet kallistumassa merkittävästi. Hallituksen tuoreiden veronkorotusten jälkeen oluen ja savukkeiden hinnat tulevat nousemaan noin 30 %. Olutpanimot pelkäävät tämän tarkoittavan sitä, että olut menettää markkinaosuuttaan vodkalle. Puolen litran vodkapullolle puolestaan halutaan määrätä minimihinta, jota ei vähittäiskaupassa saisi alittaa; se olisi 89 ruplaa (noin 2 euroa).

Liikenne

Sheremetjevon lentokentän uusi 3-terminaali käyttöön, lähtöhallien tunnuksat muuttuvat. Uuden terminaalin tunnukseksi tulee D, ja sen kautta lennetään aluksi *Aeroflotin* kotimaan lentoja. Helmikuussa 2010 kaikki *Aeroflotin* ja sen kumppanuusyhtiöiden lennot siirtyvät D-terminaaliin, jonka matkustajamääräksi tulevaisuudessa odotetaan 12 miljoonaa matkustajaa vuodessa. *Aeroflot* on uuden terminaalin enemmistöomistaja lähes 53 prosentin osuudella, muita rahoittajia ovat valtionpankit *VEB* (25 %) ja *VTB* (22 %). Lentokentän muutkin lähtöhallit saavat uudet tunnuksat. Nykyinen

ulkomaanlentojen terminaali Sheremetjevo-2 saa tunnuksen F, ja nykyinen kotimaanlentojen terminaali Sheremetjevo-1 avataan peruskorjattuna tunnuksella B. Liikelentoja varten rakennetaan terminaali A.

Euroopan ilmailuturvallisuusvirasto (EASA) tutki venäläisyhtiöiden lentoturvallisuuden. Venäjän ilmailuviraston *Rosavian* julkistamista tuloksista kertoi *Vedomosti*-lehti. Parhaan viisikon muodostivat *Uralskie avialinii*, *Sibir*, *Aeroflot*, *Juteir* ja *Globus*, tässä järjestyksessä. Tutkituista 35 yhtiöstä 10 ylitti kriittisen 1,95 pisteen rajan ja sijoittui näin ”punaiselle vyöhykkeelle”. Näitä alhaisimman lentoturvallisuuden yhtiöitä olivat tutkimuksen mukaan *Vladivostok Avia*, *Bashkortostan*, *Avialinii Dagestana*, *PO Kosmos*, *S-Air*, *Pskovavia*, *Volga-Aviaekspress*, *Jet Air Group*, *Aerostars* ja *JaK-Service*.

Suhoin uusien Superjet 100 -koneiden toimitus Aeroflotille viivästyy. Aeroflotin oli määrä saada ensimmäiset koneet vuoden loppuun mennessä. Aeroflot on tilannut Suhoilta 30 konetta noin 15 miljoonan euron kappalehintaan. Syynä viivästykseseen on lehdistössä arveltu olevan sertifiointiin liittyvät kysymykset. Aeroflotin aikomuksena on korvata uusilla kotimaisilla koneilla vanhat Tu-134 -koneet. *Sukhoi Civil Aircraft* on osa lentoalan valtiollista yhtymää. Yhtiön tilauskanta uudelle, 75–95 matkustajaa kuljettavalle konetyypille on 122 konetta. Italialaisen *Finmeccanican* kanssa kehitetystä Superjetistä toivotaan markkinaosuuksia valloittavaa kilpailijaa Brasilian *Embraerille* ja Kanadan *Bombardierille* – ja siten myös uutta kansallista ylpeydenaihetta.

Venäjän rautatiet haluaisi muuttaa rahtimaksujen hinnoittelua. Valtion monopoliyhtiö haluaa siirtyä kustannusperusteiseen hinnoitteluun kannattavuutensa parantamiseksi. Nykyään rahtimaksut on jaettu kolmeen hintaluokkaan kuljetettavan tavararavon mukaan. Näin valtio subventoi esimerkiksi hiili- ja viljakuljetuksia. Rautatieyhtiön mielestä valtiontukea ei pidä kanavoida kuljetustariffien kautta, vaan läpinäkyvä hinnoittelu edistäisi kustannusten hallintaa. Rautatiekuljetukset ovat vähentyneet viime vuoteen verrattuna 15 %. Federaation tariffilaitos käsittelee muutosehdotusta yhdessä talouskehitysministeriön, teollisuus- ja kauppaministeriön sekä maatalousministeriön kanssa vuoden 2010 loppuun mennessä.

Viestintä

TeliaSonera ja Altime yhdistävät MegaFon- ja Turkcell-omistuksensa. Altime, joka on oligarkki Mihail Fridmanin *Alfa Groupiin* kuuluva telealan sijoitusyhtiö, sopi TeliaSoneran kanssa siitä, että yhtiöiden omistukset Venäjän kolmanneksi suurimmassa matkapuhelinyhtiö MegaFonissa sekä turkkilaisessa Turkcellissä yhdistetään uuteen, nyt perustettavaan yhtiöön. Sopimus on samankaltainen kuin Alfa Groupin ja *Telenorin* hiljakkoinen sopimus *Vympelkom-* ja *Kyivstar-*omistusten yhdistämisestä; uuden yhtiön pääpaikka tulee sijaitsemaan todennäköisesti Länsi-Euroopassa ja se tullaan listaamaan New Yorkin pörssiin. MegaFonin kolmanneksi suurin osakas, suurliikemies Alisher Usmanovin *AF Telekom Holding* on ilmaissut epäilevänsä uudelleenjärjestelyn hyödyllisyyttä MegaFonin kannalta ja pitävänsä tälle parhaana partnerina tässä vaiheessa valtiollista holding-yhtiö *Svjazinvestiä*, jonka varaan Venäjän hallitus tällä hetkellä rakentaa neljättä valtakunnallista matkapuhelinoperaattoria.

Markkinatutkimus väittää Samsungin jo ohittaneen Nokian Venäjän matkapuhelinmarkkinoilla. *Mobile Research Groupin* mukaan Samsungin osuus syys–lokakuun kappalemääräisestä matkapuhelinmyynnistä oli 37 %, Nokian 32 %. Tutkimuslaitos ennakoii Samsungin koko vuoden markkinaosuudeksi 35,5 % ja Nokian 34 %. Nokian katsotaan menettävän markkinaosuuttaan ennen kaikkea sen vuoksi, ettei sillä ole kilpailukykyistä tuotetta alle 10 000 ruplan (230 euron) hintaisten, kosketusnäytöllisten puhelinten segmentissä. Nokian tuotteisiin katsotaan myös liittyvän liian monia kalliita palveluita, joita kuluttajat eivät tarvitse. Nokia itse katsoo säilyttäneensä markkinajohtajuutensa. Yhtiön mukaan markkinatutkimuslaitos *GfK:n* tutkimus todistaa Nokialla edelleen olevan 40 prosentin osuus matkapuhelinten kappalemääräisestä myynnistä.

Tiede ja innovaatiot

EU ja Venäjä käynnistivät hankkeen patenttijärjestelmien yhdenmukaistamiseksi. Euroopan patenttivirasto sekä Venäjän patenti- ja tavaramerkkivirasto *Rospatent* tulevat tekemään Euroopan komission rahoituksella yhteistyötä, jonka yhtenä tavoitteena on helpottaa eurooppalaisten yritysten patentin saantia Venäjällä.

Säätely-ympäristö

Talouskehitysministeriö ehdottaa hallitukselle oikeutta päättää vientitullien muutoksista ilman duuman hyväksyntää, kirjoittaa *Kommersant*. Jos talouskehitysministeriön muutosehdotus lakiin tullitariffista hyväksytään, ei hallituksen enää vastaisuudessa tarvitse hakea duuman hyväksyntää vientitullimuutoksille, pl. öljyn vientitulli, joka muodostaakin valtaosan vientitullituloista (81 % vuonna 2008). *Kommersantin* mukaan lakimuutos liittyy Venäjän, Valko-Venäjän ja Kazakstanin tulliliiton luomisprosessiin, jonka aikataulut ovat erittäin tiukkoja. Muutoksen onastellaan johtuvan myös siitä, että erilaisten lobbausryhmien vaikutusta tullipolitiikkaan halutaan vähentää.

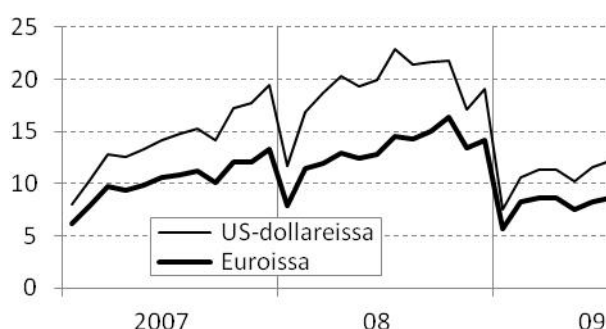
Hallitus on muuttanut eräitä tuontitulleja. Riisin ja riisistä valmistettujen myllyteollisuustuotteiden tuontitulli nousi jo aiemmin ilmoitetusti 0,12 euroon kilolta. Trimeeristen ja tetrameeristen propeenien tuontitulli on nyt 5 % ja piilolinssien nesteiden tuontitulli 5–15 %.

Ulkomaankauppa

Venäjän ja EU:n kauppavaihto supistui tammi–syyskuussa 46 %. Talouskehitysministeriön tilastojen mukaan tuonti EU:sta putosi 41 % edellisvuodesta ja vienti EU:hun 48 %.

Tuonnin elpymisestä merkkejä myös lokakuussa. Tuontia IVY-maiden ulkopuolelta oli Venäjän tullin mukaan sekä syys- että lokakuun aikana dollareissa noin 35 % vähemmän kuin vuotta aiemmin ja euroissa laskien noin 40 % vähemmän. Loppukevällä ja kesällä pudotuslukemat olivat vielä suurempia. Syys–lokakuussa etenkin kemian tuotteiden tuonti piristyi, mutta myös kuljetusvälineiden sekä muiden koneiden ja laitteiden tänä vuonna pahasti pudonnut tuonti osoitti elpymisen suuntaa. Useissa **ennusteissa** tuonnin odotetaan voivan elpyä kohtalaisen nopeasti, jos Venäjän kotimainen kysyntä toipuu – toisin sanoen Venäjän talous oletetaan taantumaa edeltäneen ajan tapaan edelleen tuontialttiiksi.

Kuvio. Venäjän tuonti IVY-maiden ulkopuolelta, mrd. dollaria/euroa kuukaudessa

Lähde: Venäjän tulli